

Reglaments

Decret

Decret del 2-12-2020 d'aprovació del Reglament referent al sacrifici d'animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'una espècie animal que hagi esdevingut perjudicial.

Exposició de motius

L'any 2012, el Consell General, en la sessió del 12 de juliol, va aprovar la Llei 13/2012, de tinença i protecció dels animals, com a text legislatiu que establia el marc regulador dels principis pels quals s'havia de regir el dret a la protecció i el benestar dels animals.

Arran d'aquest marc legislatiu i d'acord amb el que s'establia als apartats 3 i 5 de l'article 9 de la Llei esmentada, el Govern, en la sessió del 16 de juliol del 2014, va aprovar el Reglament referent al sacrifici dels animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial, que per primera vegada regulava les condicions en què es poden fer les captures i el sacrifici de la població d'una espècie animal o d'un individu d'una espècie que en un moment determinat pugui esdevenir perjudicial, com ara el fet de poder causar danys a les activitats agràries, a la ramaderia i a l'ecosistema o bé també davant situacions que poden afectar la salut animal i la salut i la seguretat de les persones.

Aquest Reglament també establia els mètodes de sacrifici aplicables als animals domèstics, tant si es tracta d'animals de renda com d'animals de companyia, així com els que són aplicables als animals de fauna autòctona i no autòctona i als animals salvatges urbans, amb la finalitat d'evitar-los sofriments innecessaris.

Posteriorment, el Consell General va aprovar un nou marc legislatiu referit a la tinença i la protecció dels animals que es va concretar per mitjà de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals, la qual ha anat també evolucionant i ha patit diverses modificacions al llarg del temps, que es concreten a través del Decret legislatiu del 30 de maig del 2018 de publicació del text refós de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals.

L'article 32 del títol V de l'esmentat text refós de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals regula les competències en matèria d'inspecció i control que corresponen als diversos ministeris del Govern que hi puguin intervenir en funció de si es tracta d'animals domèstics de companyia i de renda o bé d'animals salvatges, tant de fauna autòctona com no autòctona, i també les competències que en aquesta matèria corresponen als comuns.

En aquest sentit, la Llei estableix que els comuns s'han de fer càrrec, entre altres coses, del control dels animals salvatges urbans, és a dir, els animals salvatges de les espècies que es determinin reglamentàriament i que, d'acord amb el que determina l'article 3.i de la Llei, viuen compartint territori geogràfic amb les persones al nucli urbà de ciutats i pobles.

L'article 3 del Reglament referent al sacrifici dels animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial, del 16 de juliol del 2014, determinava com a animals salvatges urbans les rates comunes (*Ratus ratus*), els coloms (*Columba livia*) i els gats domèstics (*Felis catus*) que viuen en colònies urbanes o periurbanes.

Si bé aquest Reglament ha estat una eina de gran ajuda a l'efecte de poder establir els mecanismes per vigilar i controlar les poblacions d'animals o els individus de determinades espècies animals que en un

moment determinat esdevenen perjudicials perquè poden generar danys a tercers, o fins i tot esdevenir una potencial amenaça contra la salut animal, el medi natural i la salut i la seguretat de les persones, convenia adaptar-lo tant a l'evolució del marc legislatiu com a l'evolució de les estructures i els mecanismes de control que les administracions públiques han creat amb l'objecte de poder-hi donar compliment.

En aquest sentit, la situació actual permet, doncs, concretar millor a la norma algunes de les actuacions en matèria d'inspecció i control perquè s'adeqüin al que preveu la Llei.

Així doncs, el conjunt de mesures previstes en aquest Reglament desenvolupen el que s'estableix a l'article 9.5 del Decret del 30 de maig del 2018 de publicació del text refós de la Llei 11/2016, de tinença i de protecció d'animals, i per consegüent no afecten els animals domèstics d'espècies de renda que es destinen a la producció de productes que es comercialitzen per a consum humà, que es regeixen d'acord amb el que s'estableix a la Llei d'agricultura i ramaderia, del 20 de juny del 2000, i la Llei 14/2012, del 12 de juliol, de salut animal i seguretat alimentària, i la normativa que les desenvolupa.

Aquest Reglament tampoc no afecta els animals de renda que són criats a les explotacions agràries pe a autoconsum personal tal com es disposa a l'article 9.4 de la Llei 11/2016, de tinença i de protecció d'animals, ni tampoc les espècies animals que són caçables, que es poden pescar o que poden ser capturades, definides respectivament per les disposicions que regulen la caça i la pesca.

Consegüentment, a proposta de la ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat, el Govern, en la sessió del 2 de desembre del 2020, aprova aquest Decret amb el contingut següent:

Article únic

S'aprova el Reglament referent al sacrifici d'animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'una espècie animal que hagi esdevingut perjudicial, que entra en vigor l'endemà de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Disposició derogatòria

Amb l'entrada en vigor d'aquest Decret queda derogat el Decret d'aprovació del Reglament referent al sacrifici dels animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial, del 16 de juliol del 2014.

Reglament referent al sacrifici d'animals, la captura i els controls especials de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'una espècie animal que hagi esdevingut perjudicial

Capítol primer. Objecte i definicions

Article 1. *Objecte*

Aquest Reglament té per objecte regular:

1. Les condicions en què es pot efectuar el control, la captura i el sacrifici de la població d'una espècie animal o bé d'un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial per a altres poblacions animals, per a l'agricultura, per a la ramaderia i l'ecosistema, així com per a la salut animal, la salut de les persones i la seguretat pública.
2. Els mètodes de sacrifici aplicables als animals domèstics, ja siguin de companyia o de renda, els de fauna autòctona, els de fauna no autòctona i els animals salvatges urbans, de manera que es facin assegurant una pèrdua de consciència immediata amb la finalitat d'evitar-los sofriments innecessaris.

Article 2. *Exclusions*

Aquest Reglament no s'aplica en cas de sacrifici d'animals de renda destinats a la comercialització dels seus productes per a consum humà, ni de renda criats a casa per a consum personal. Tampoc no s'aplica en

cas de sacrifici d'espècies caçables o que poden ser pescades, definides respectivament per les lleis i les disposicions reglamentàries vigents en matèria de caça i de pesca.

Article 3. Definicions

D'acord amb aquest Reglament, s'entén per:

1. Animals perjudicials per a altres poblacions animals: els animals que representen un perill per a una altra població animal, la natura dels quals pot ser d'ordre sanitari, de comportament o genètic.
2. Animals perjudicials per a l'agricultura: els animals que representen un perill per a les pastures o els conreus.
3. Animals perjudicials per a la ramaderia: els animals que representen un perill per als animals de renda, la natura dels quals pot ser de tipus sanitari o de comportament.
4. Animals perjudicials per a l'ecosistema: els animals que representen un perill per a la flora o per a l'ecosistema en general.
5. Animals salvatges urbans: els animals de les espècies següents, que d'acord amb l'establert a l'article 3.i del Decret legislatiu del 30 de maig del 2018 de publicació del text refós de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals, viuen en les zones urbanes o periurbanes de ciutats i pobles d'arreu del territori:
 - a) Les rates comunes (*Ratus ratus*), els coloms (*Columba livia*) i les taupes (*Talpa europaea*).
 - b) Els gats domèstics (*Felis catus*) ferals que viuen en colònies.
6. Animals subjectes a control especial per raons de sanitat animal: els animals que representen un perill d'ordre sanitari per a una població de fauna autòctona, per als animals de companyia o per als de renda.
7. Animals subjectes a control especial per raons de salut: els animals que representen un perill d'ordre sanitari per a les persones.
8. Animals subjectes a control especial per raons de seguretat pública: els animals que representen un perill per a la seguretat pública i les persones a causa del seu comportament.
9. Eutanàsia: acte pel qual es provoca la mort d'una manera plàcida, sense dolor, temor ni ansietat.
10. Anestèsia: falta de sensibilitat de tot o part de l'organisme, absència de sensació, estat d'insensibilitat reversible en què l'animal, en aquest cas, no reacciona a estímuls externs.
11. Sedació: estat de calma caracteritzat per una lleu depressió del sistema nerviós central i indiferència al medi. L'animal, en aquest cas, pot reaccionar a estímuls externs.

Capítol segon. Sacrifici d'animals, mètodes d'eutanàsia

Article 4. Mètodes

Els mètodes d'eutanàsia per utilitzar en tots els animals que hagin de ser sacrificats, exceptuant els destinats a consum humà, es regulen en els articles següents.

Article 5. Eutanàsia

Per tal d'evitar-los patiment físic i psíquic, l'eutanàsia d'animals només es pot dur a terme mitjançant l'administració de fàrmacs aplicats en dosi letal, utilitzant els productes i les vies definits posteriorment. Sempre que l'espècie considerada, l'estat clínic de l'animal i el seu comportament ho permetin, els animals als quals s'hagi de practicar l'eutanàsia s'han de sedar prèviament, sota la supervisió d'un veterinari i mitjançant els procediments definits posteriorment.

Article 6. Productes destinats a sedació

La sedació química dels animals, prèvia a l'eutanàsia, s'ha de fer mitjançant les vies i els productes següents, incloent-hi les barreges i els derivats immediats, adaptats a cada situació i a les dosis establertes segons criteri facultatiu:

1. Xilazina, per via intravenosa, intramuscular o subcutània.
2. Medetomidina, per via intravenosa, intramuscular o subcutània.
3. Tiletamina-zolazepam, per via intramuscular o intravenosa.
4. Fenotiazines, per via intravenosa, intramuscular, subcutània o oral.
5. Benzodiazepines, per via intravenosa, intramuscular, subcutània o oral.
6. Clorhidrat de ketamina, per via intravenosa, intramuscular o subcutània.
7. Butorfanol, per via intravenosa o intramuscular.

Article 7. Productes destinats a eutanàsia

L'eutanàsia dels animals s'ha d'efectuar mitjançant els productes i les vies següents, amb les dosis establertes per criteri facultatiu:

1. Pentobarbital sòdic, per via intravenosa.
2. Tiopental sòdic, per via intravenosa.
3. Embutramida / iodur de mebezoni / clorhidrat de tetracaïna, per via intravenosa.
4. Secobarbital/dibucaïna, per via intravenosa.

Article 8. Altres vies d'administració

Pel que fa als animals als quals, per la mida o per l'estat de deshidratació, hipovolèmia o xoc, no sigui físicament possible aplicar per via intravenosa els productes inclosos en l'article 7 d'aquest Reglament, se'ls pot administrar, després d'haver-los sedat o anestesiats, si aquesta opció és possible, pentobarbital sòdic, tiopental sòdic o embutramida per via intracardíaca, intraperitoneal o intrapulmonar.

Article 9. Condicions de l'eutanàsia

L'acte de l'eutanàsia l'ha de fer un veterinari, que actua en cada cas en les condicions que es considerin més apropiades per evitar, tant com sigui possible, l'estrès i el patiment dels animals.

No obstant això, en el cas d'animals d'espècies caçables o pescables segons el que s'estableix a les disposicions reglamentàries vigents en matèria de caça i de pesca, l'eutanàsia pot ser practicada per personal del ministeri encarregat de la fauna i del Cos de Banders expressament autoritzat, sempre que s'actui d'acord amb els protocols establerts a criteri facultatiu veterinari a aquests efectes.

Article 10. Mètodes d'eutanàsia prohibits

Està prohibit qualsevol altre mètode d'eutanàsia per efectuar el sacrifici d'un animal diferent dels mencionats en aquest Reglament.

Article 11. Confirmació de la mort

Es consideren indicadors de mort d'un animal els paràmetres següents quan es donen simultàniament: cessament de la respiració, cessament del batec cardíac i cessament de les funcions neurològiques centrals.

Article 12. Destí dels animals sacrificats

Està prohibit l'enterrament o l'abandonament en qualsevol lloc de les restes dels animals sacrificats mitjançant l'administració de substàncies químiques. Tots els animals sacrificats per aquest procediment s'han de sotmetre a una incineració.

No obstant, els ministeris encarregats de l'agricultura i de la fauna poden autoritzar altres destins en situacions especials.

Capítol tercer. Perjudicis ocasionats per la població d'una espècie animal o per un individu d'aquesta espècie

Article 13. *Caracterització dels perjudicis*

Els perjudicis són catalogats en:

1. Perjudicis de més gravetat: són els perjudicis d'evident diagnòstic, que necessiten un control ràpid i iminent de la població d'una espècie o bé d'un individu d'aquesta població perquè ha esdevingut perjudicial per a altres poblacions animals i per a la ramaderia, o per a la seguretat pública.
2. Perjudicis de menys gravetat: són els perjudicis que requereixen un procés d'avaluació a l'efecte de confirmar que han estat causats per animals que hagin esdevingut perjudicials per a altres poblacions animals, per a l'agricultura, per a l'ecosistema o per a la sanitat animal i la salut de les persones.

Article 14. *Comunicació de perjudicis de més gravetat*

La comunicació dels perjudicis de més gravetat definits segons l'apartat 1 de l'article 13 d'aquest Reglament es fa directament als ministeris encarregats de l'agricultura i de la fauna per via telefònica o per mitjà d'un correu electrònic i és ratificada posteriorment per escrit per part de qualsevol persona afectada o per part d'algun testimoni dels fets.

Article 15. *Comunicació de perjudicis de menys gravetat*

La comunicació dels perjudicis de menys gravetat definits segons l'apartat 2 de l'article 13 d'aquest Reglament es fa per denúncia escrita dirigida al Servei de Tràmits o bé per escrit dirigit als ministeris encarregats de l'agricultura i de la fauna per part de qualsevol persona afectada o per part d'algun testimoni dels fets.

Article 16. *Delimitació de competències*

Correspon als departaments dels ministeris encarregats de l'agricultura i de la fauna del Govern i als comuns, en l'àmbit de les competències respectives que els atorga el Decret legislatiu del 30 de maig del 2018 de publicació del text refós de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals, qualificar els perjudicis que s'hagin comunicat i decidir les mesures que cal emprendre en cada cas, siguin de control o de sacrifici, en les condicions establertes en aquest Reglament.

Capítol quart. Mètodes i condicions de control

Article 17. *Mètodes de control i de captura*

1. El control, després de la constatació d'un perjudici, d'una població animal o bé d'un individu d'una determinada espècie s'ha de dur a terme preferentment mitjançant mètodes de captura en viu efectuats per personal autoritzat. Aquests mètodes s'han d'adaptar a l'espècie animal i a les circumstàncies de cada cas vetllant pel manteniment de les normes de respecte del benestar animal fixades per la normativa vigent.
2. En cas de manipulació directa dels animals, i per tal de disminuir els riscos d'accident dels manipuladors i l'agressió psíquica i els riscos d'automutilació de l'animal, el personal encarregat del control administra un sedant químic sempre que ho consideri oportú. Aquesta administració es duu a terme sota la supervisió d'un veterinari autoritzat que prescriu els productes establerts i les dosis que cal emprar segons el seu criteri facultatiu.
3. Ultra el que disposa l'article 10, si la captura en viu mitjançant procediments no violents no és possible i hi ha risc de danys a les persones, a altres animals, als béns o al medi natural en general, es pot utilitzar el tret com a mètode de control i sacrifici, procurant evitar el sofriment dels animals.
4. Ultra el que disposa l'article 10, si es tracta d'espècies d'animals salvatges urbans segons el que s'estableix a l'article 3.a) d'aquest Reglament i que a causa de les seves característiques poden suposar un perjudici per raons d'higiene, de salut o de seguretat públiques i han de ser considerades en plans de detecció, prevenció i tractament o eliminació, el control es fa mitjançant els procediments que es desenvolupen en els articles següents.

5. Ultra el que disposen els articles anteriors, el control de colònies de gats domèstics (*Felis catus*) ferals segons el que s'estableix a l'article 3.b) d'aquest Reglament que es trobin en nuclis urbans o en zones on ocasionin un perjudici per raons de salut pública o salut animal, s'efectua mitjançant el procediment que es desenvolupa en els articles següents.

Article 18. *Desenvolupament del control i la captura*

En casos especials en què s'hagi de controlar la població d'una espècie o bé d'un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial per a altres poblacions animals, per a l'agricultura, per a la ramaderia i l'ecosistema, així com per a la sanitat animal, la salut humana i la higiene i seguretat públiques, es procedeix de la forma següent:

1. El control i la captura en viu dels animals es fan en tot el territori i durant tot l'any mitjançant el Cos de Banders i altre personal de l'Administració amb l'autorització prèvia dels ministeris encarregats de l'agricultura o de la fauna segons correspongui. S'utilitzen mètodes de captura en viu directa o bé mitjançant trampes selectives a l'efecte d'evitar que es causin danys innecessaris als animals objecte del control o captura en viu mitjançant mètodes de sedació química per injecció a distància.

2. El control i el sacrifici, en cas que s'apliqui l'apartat 3 de l'article 17, es fan en tot el territori i durant tot l'any mitjançant el Cos de Banders i altre personal del ministeri encarregat de la fauna amb l'autorització prèvia de l'òrgan competent respectiu, utilitzant el tir selectiu per al sacrifici d'individus.

3. El control i el sacrifici, en cas que s'apliqui l'apartat 4 de l'article 17, es fan en tot el territori i durant tot l'any mitjançant empreses legalment establertes i degudament autoritzades que tinguin per objecte la realització de tasques de prevenció i control de plagues, i eventualment de captura i sacrifici d'espècies animals per motius d'higiene pública i de protecció de la salut i la seguretat públiques. Els protocols de control utilitzats, les actuacions fetes i els resultats aconseguits han de quedar documentats i registrats per part de les empreses responsables. Així mateix, els mètodes emprats i les espècies considerades han de ser comunicats i autoritzats pel ministeri encarregat de la fauna.

4. El control de les colònies de gats domèstics (*Felis catus*) ferals descrites en l'apartat 5 de l'article 17 s'efectua mitjançant la captura en viu dels animals, utilitzant mètodes de captura selectius i destinant-los posteriorment a un centre veterinari legalment establert per valorar-ne l'estat de salut. Els animals capturats han de ser esterilitzats quirúrgicament i alliberats novament, preferentment a les colònies d'origen de les quals procedeixen.

Els comuns són els responsables de capturar els animals, de traslladar-los a les clíniques veterinàries per valorar-los sanitàriament i esterilitzar-los, i de retornar-los posteriorment a les colònies d'origen de les quals procedeixen.

També correspon als comuns fer el seguiment de les colònies de gats domèstics ferals a l'efecte de poder-les inventariar, sigui directament pels seus propis mitjans o bé a través de la col·laboració amb les associacions de protecció dels animals, i vetllar perquè tinguin un subministrament correcte d'aliment i perquè cada colònia disposi d'un pla sanitari elaborat sota criteris facultatius veterinaris; en aquest pla s'han de detallar les mesures sanitàries que cal emprendre, fent un èmfasi especial en les mesures de prevenció i de control de les malalties animals transmissibles que poden esdevenir en un moment donat un focus potencial de propagació d'agents infecciosos que poden afectar la salut animal de la mateixa espècie o d'altres espècies animals i la salut pública.

Article 19. *Situacions especials*

Ultra el que disposen els articles anteriors, els ministeris encarregats de l'agricultura i de la fauna poden autoritzar, en situacions especials, la participació en els controls d'altres persones externes als ministeris.

Article 20. *Destí dels animals domèstics capturats en viu objecte d'un control especial*

1. Tots els animals de companyia objecte d'un control especial queden subjectes als procediments previstos a la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals i a les normes que la desenvolupen.

2. Tots els animals de renda objecte d'un control especial queden subjectes als procediments previstos a la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, i a la Llei 14/2012, del 12 de juliol, de salut animal i seguretat alimentària i a les disposicions reglamentàries respectives que les desenvolupen.

3. Els animals de companyia o els animals de renda objecte d'un control especial que s'hagin de sacrificar s'han de sotmetre a eutanàsia en les condicions establertes en aquest Reglament.

Article 21. *Destí dels animals de les espècies autòctones i no autòctones capturats en viu i objecte de control especial*

1. Els individus de les espècies autòctones i no autòctones que s'hagin capturat en viu han de ser immobilitzats en espera que el ministeri encarregat de la fauna decideixi alliberar-los, cedir-los, restituir-los o sacrificar-los.

2. El ministeri encarregat de la fauna ha d'esbrinar la identitat dels animals de la fauna autòctona i no autòctona, i del seu propietari en cas que hi hagi indicis que l'individu capturat pertanyi a un particular.

3. Els individus capturats pertanyents a espècies de la fauna autòctona i no autòctona que hagin de ser sacrificats s'han de sotmetre a eutanàsia en les condicions establertes en aquest Reglament.

Article 22. *Destí dels animals salvatges urbans capturats en viu i objecte de control especial*

1. Exceptuant el cas definit en l'apartat 4 de l'article 18, tots els animals considerats animals salvatges urbans objecte d'un control especial han de ser reubicats en altres indrets d'acollida o bé han de ser sacrificats en les condicions que fixa aquest Reglament, si incorren en algun dels supòsits inclosos a l'apartat 1 de l'article 1.

2. Els individus capturats i considerats animals salvatges urbans que hagin de ser sacrificats han de ser sotmesos a eutanàsia en les condicions establertes en aquest Reglament, excloent-ne els que es converteixin en una plaga, per als quals es poden aplicar mètodes i l'ús de productes destinats a poder controlar la seva proliferació, quan se'n justifiqui la necessitat i sempre que aquesta activitat no pugui afectar cap espècie protegida ni el medi natural. Aquesta activitat l'ha de portar a terme personal professional.

Article 23. *Despeses econòmiques*

Totes les despeses ocasionades pel control i les situacions que en derivin, ja sigui en animals domèstics o en espècies de la fauna autòctona i no autòctona degudament identificats, són a càrrec del propietari dels animals objecte del control.

Article 24. *Règim sancionador*

Ultra el que disposa l'article 23, l'incompliment del que es preveu en aquest Reglament se sanciona d'acord amb el que s'estableix al títol VII, d'infraccions i sancions, del Decret legislatiu del 30 de maig del 2018 de publicació del text refós de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals.

Disposició addicional primera

La llista dels animals de renda i les regles que regeixen el Padral són les establertes pel Reglament del Padral i de la tinença de bestiar de renda, del 31 de gener del 2001.

Disposició addicional segona

Els mètodes de control i sacrifici establerts en aquest Reglament no contravenen la normativa vigent en matèria de caça o en matèria de sacrifici d'animals de renda destinats al consum humà.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 2 de desembre del 2020

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern